

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 538.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796474527472/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

- lig gådebog), oversat til da. som *En liden Aandelig Spørgsmaals Bog* (1605) af den no. teolog H. Gunnarsen. – *skriger stærkere (...)* *Landsby-Degne*: se n.t.s. 83. – *Asen*: asel. – *Noæ Ark*: 1. Mos. 6-8. – *forslægen*: klogtigt, udspekuleret. – *Cain (...)* *Abel ihjel*: 1. Mos. 4,1-16.
- 244 *affirmanti (...)* *probatio*: lat.: beviset påhviler den, der fremsætter påstanden. – *Omnia conando (...)* *vincit*: lat.: ved at forsøge alt sejrer den lærenemme dygtighed, tillempet citat fra den rom. digter Marcus Mamilius' (omkr. år 0) værk *Astronomica* 1,95; anvendes som motto på den lat. begyndergrammatik, Donaten (se n.t.s. 214); versformen er hexametret (se n.t.s. 242). – *quid est Logica?*: lat.: hvad er logik? – *Post molestam (...)* *honus*: lat.: efter den brydsomme alderdom (Per forsyner dette ord med en forkert bøjningsendelse) vil jorden eje (ved fejlbøjning kommer Per til at sige: ejede jorden) os; (altså fejlfuldt) citat fra den middelalderlige, fra Ty. stammende studentervise «Gaudemus igitur» (lat.: lad os altså glæde os) med titlen «De brevitate Vitæ» (lat.: om livets korthed), 1. strofe. – *fixere mig*: gøre grin med mig. – *echapere*: flygter. – *tilforn*: tidligere.
- 245 *slemmere*: «skrappere». – *forbandet*: fantastisk, «spokkers». – *Christne Name*: døbenavn. – *fornye sin Myndt*: forbedre sin anseelse.
- 246 *staar (...)* *an*: passer. – *Jorden (...)* *all Religion* (forvanskning af religion): se n.t.s. 238. – *synderlig*: videre god(t), noget at råbe hurra for.
- 247 *koldsindig*: uvenligt, ligegyldigt. – *catolsk i Hovedet*: forstyrret, tosset. – *Daarlighed*: tåbelighed. – *profetå*: lat.: sandelig. – *hun*: den (jorden var opr. hunkøn også på da.). – *Sanden*: sandhed. – *Fanden (...)* *Løgnens Fader*: citat af Joh. 8,44. – *der jo fordømmer*: der ikke fordømmer.
- 248 *Philosophien*: filosofien var samlebetegnelse for alle videnskaber. – *giøre (...)* *got*: bevise.
- 249 *tilstaar*: giver medhold i. – *en fæd* (fcd) *Karl*: en køn fyr (ironisk). – *daartig*: tåbelig. – *Mile*: 1 da. mil = ca. 7 ½ km. – *12 Himle (...)* *Chrystal Himmelen*: se n.t.s. 168. – *quantæ tenebræ*: lat.: hvilket mørke (vankundighed). – *Kiøler Omslag*: det årlige marked i Kiel, vigtigt for da. handelsfolk. – *Domine Jeronime*: lat.: Hr. Jeronimus.
- 250 *foer ilde*: aborterede. – *tilforn*: inden. – *rejsered*: dumpet. – *Attestatz*: teologisk embedseksamen. – *der skeer jo*: uden at der sker. – *sleyde paa*: skyde skylden på. – *illegemaade*: ligeledes. – *naturlig viis*: på naturlig måde. – *Giækkeri*: narleri.
- 251 *faar out*: bliver dårlig. – *Atheist*: gudsfornægter, evt. med bibetydningen: en moralsk tvivlsom person. – *Sagt, sagt*: så sagte, tag det roligt.
- 252 *Sværmere*: sværmer, religiøs fanatiker med dogmatiske særstandpunkter. – *Litanie*: kirkebøn (hvor der bl.a. blev bedt om beskærmelse mod fræer og kætteri). – *falsk lærdom*: kætteri, se n.t.s. 238